

foreflaaet, seer man da strax, at der slet ikke er anden Forskjel end den, at der er sat „anerkjendte“ istedetfor „bestaaende“, og at der er sat „Religions-Samfund“ istedetfor „Religions-samfunds Troeslærdomme og Gudsdyrkelse“. Hvad nu det Første angaaer, at Forslagsstillerne have valgt „anerkjendte“ istedetfor „bestaaende“ Religions-samfund, da er det allerede bemærket herinde, at dertil kunde være den indlysende Grund, at der netop i Anerkjendelsen maa søges en vis Sikkerhed for at de vedkommende, baade de nu og herefter mindigt bestaaende, blot taalte Religions-samfund ikke ere saa ovendreven latterlige, at det vilde være umuligt at omtale dem i noget trykt Skrift, og blandt Andet i nogen Kirkehistorie, uden at det maatte blive med Spot. Jeg vil hertil kun sige, at herinde forleden Dag, da vi handlede om Troesfrihed, omtalte en æret Rigsdagsgmand et saadant blot bestaaende Religions-samfund her i Riget, vistnok i det Hele med megen Alvor og Billighed, men dog ikke uden Spot, og det kan vistnok ogsaa sees i Rigsdagstidenden; og det duer slet ikke — det er jeg vis paa, at det ærede Thing vil komme til at føle — at vi i en Straffelov forbyde Noget og sætte Fængsel for det, naar vi aabenlyst selv gjøre det og lade det trykke. See det er det Gne, og det Andet er ligesom dette. Der er sat, som jeg bemærkede, „Religions-samfund“ istedetfor „Religions-samfunds Troeslærdomme og Gudsdyrkelse“ — og jeg tilstaaer gjerne, og derfor stemmer jeg mod den hele Paragraph, at det blandt Andet vil være hartad umuligt at skrive en god Kirkehistorie paa Moders-maal, uden at et eller andet, selv af de anerkjendte Religions-samfund vil finde, at der er i det mindste Stant af Spot imod det; thi det er ikke anderledes og har fra Verdens Begyndelse ikke været anderledes med de i en eller flere Henseender modsatte Religions-samfund, end at der maa komme nogen Spot, hvilket vi derfor

ogsaa see i Biblen; men saa meget er vist, at kunde man skrive saadan godt, frit og levende, uden dog at der kunde siges med Rette, at der var drevet den allermindeste Spot med et Religions-samfund som et Heelt, men at det som et Hele var behandlet med Alvor og Billighed, selv hvor man havde Indvendinger, saa er det dog efter min Forstand aldeles umuligt, naar det skal gaae paa alle disse anerkjendte Religions-samfunds Troeslærdomme og hele Gudsdyrkelse; der er det aabenbart umuligt at skrive nogensomhelst taalelig Kirkehistorie fra hvilket som helst kirkeligt Stade, enten fra det evangelisk-lutheriske, reformerte, romersk-katholske, baptistiske eller fra hvilket som helst Andet man kunde nævne, uden at der vil findes at være drevet Spot med en eller anden Troeslærdom eller Kirkeskik, og ligesom det er dermed, saaledes er det ogsaa med vore egne Forhandlinger, thi hvordan skalde vi komme til her at tale frit om Forholdet mellem den gamle Statskirke og den nye Folkkirke, uden at der vilde falde Ord, som kunde kaldes Spot med noget, som har været erkjendt og er erkjendt sendnu enten som Troeslærdom eller som Gudsdyrkelse. Det romersk-katholske Religions-samfund er, saavidt jeg veed, anerkjendt og maa ialtsald dog blive det, dersom det ikke er det, og vi veed da nok, at der er vel slet Ingen af os, som kunde komme til at tale nærmere enten om Bjelder, som de bruge, eller Billeddyrkelse, eller om saa meget Andet, af hvad vi med eet Ord kalde Papisteri, uden at der maa komme nogen Spot, som da ogsaa vilde overgaae i Rigsdagstidenden, og jeg troer, at vore Forhandlinger herinde allerede have viist, at i det Mindste en Deel af os finde flere Levninger af den papistiske Suurdeig i den gamle Statskirke, som vi ville have feiet ud, og det kunne vi umuligt tale om og drive paa, uden at der maa blive Noget, som kaldes Spot.